

Lisää ihmettelyä apulaisoikeusasiamiehen päätöksestä kanteluuni puolustusvoimien kirkollisista oppitunneista sekä sotilaspaapeista

Kantelussani 23.2.2011 puolustusvoimien kirkollisista oppitunneista sekä elämänkatsomustiedon opetuksesta (dnro 772/4/11) kritisoin (s. 18) seuraavaa kappaletta aiempien kanteluideni (dnro:t 566/4/09 ja 3155/4/09) ratkaisun 28.12.2010 luvussa 3.9 ("Puolustusvoimat ja kirkollinen työ"):

Puolustusvoimien koulutukseen on perinteisesti kuulunut muun muassa kirkollinen työ eikä tähän seikkaan ole puututtu puolustusvoimia koskevien lainsäädäntöuudistusten yhteydessä, vaikka tällöin on selvitetty myös annettavan koulutuksen sisältöä. Taustalla on perustuslaissa ilmenevä positiivinen uskonnonvapaus, joka tarkoittaa muun ohella oikeutta uskonnollisen tiedon saamiseen.

En kuitenkaan tiennyt, mitä tässä ”**on selvitetty**” tarkoittaa, enkä valitettavasti myöskään kritisoinut selvän viittauksen puuttumista. Mutta en tiedä vieläkään, mistä on kyse, sillä en nimittäin löytänyt sellaisesta selvittelystä mitään tietoa myöskään ehdittyäni nyt tekemään lisää työtä, kuten alempana kerron. Lähetinkin siksi tästä kanteluasiani valmistelleelle kysymyksen, johon vielä odotan vastausta.

Tietysti jokin taho on voinutkin selvittää, mutta toisaalta ratkaisevaa on, onko selvityksen tulos myös annettu eduskunnalle ja onko eduskunta tämän perusteella sitten tehnyt päätöksen olla puuttumatta kirkolliseen työhön.

Mutta minkäänlaista (selvittelyyn perustunutta) selvitystä puolustusvoimien koulutuksen sisällöstä ei ole eduskunnalle annettu ainakaan sen säätäessä lakia puolustusvoimista (HE 264/2006 vp) ja asevelvollisuuslakia (HE 37/2007 vp). Selvitystä ei ollut hallituksen esityksissä, perustuslakivaliokunnan lausunnoissa eikä puolustusvaliokunnan mietinnöissä. Tarkastin 18.–19.5.2011 eduskunnan kirjastossa näiden valiokuntien näissä kahdessa asiassa saamat kirjalliset asiantuntijalausunnot (kolme CD:lle kuvaamatta jäänyttä sivua vasta 26.5.2011), eikä niissäkään ollut mitään sellaisia selvityksiä. Asevelvollisuuslain tapauksessa eduskunnan oikeusasiamiehen kanslian edustajien lausunnoissa (dnro:t 2543/5/07 ja 2659/5/07) tarkasteltiin kyllä Yleisen palvelusohjesäännön eräitä ongelmakohtia, mutta niissäkin sivuutettiin kirkollinen työ sen ongelmineen. Kirkollisesta työstä sen enempää kuin koulutuksen sisällöstä yleisemminkään ei myöskään keskusteltu eduskunnan täysistunnoissa. Asevelvollisuuslakitoimikunnan mietintö ja siitä annettujen lausuntojen yhteenveto eivät sano kirkollisesta työstä mitään.

Oikeusasiamiehen kanslian edustajien lausunnoissa ei siis kerrottu, että Yleisen palvelusohjesäännön ne kohdat ovat perustuslain vastaiset, joissa kirkkoon kuuluvat varusmiehet veloitetaan osallistumaan palvelusohjelman osana oleviin uskonnollisiin tilaisuuksiin. Kuitenkin sellaisen päätöksen hän apulaisoikeusasiamies sitten kanneltuani teki. Sikäli kanteluani kirkkoon kuuluvien varusmiesten velvollisuudesta osallistua sotilaspapin oppitunteihin ei olisi saanut torjua ainakaan sillä perusteella, että jo näissä lausunnoissa oli tämäkin asia sivuutettu ongelmattomana ja että siksi muka eduskuntakin olisi hyväksynyt käytännön. Päinvastoin, asiaa olisi pitänyt tarkastella juuri kanteluni pohjalta.

Jouni Luukkainen